

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudců JUDr. Marie Žiškové a JUDr. Zdeňka Kühna v právní věci žalobce **J. P.,** zastoupeného JUDr. Zdeňkem Čechurou, advokátem se sídlem Vinohradská 6, Praha 2, proti žalovanému **Finančnímu ředitelství v Brně,** se sídlem nám. Svobody 4, Brno, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 9. 2008, č. j. 15335/08-1700-703359, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 25. 1. 2011, č. j. 30 Ca 229/2008 – 29,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovaný **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalobci **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalovaný (dále i „stěžovatel“) se včasnou kasační stížností domáhá zrušení shora označeného rozsudku krajského soudu, nesouhlasí především s jeho výrokem. Krajský soud totiž zrušil stěžovatelovo rozhodnutí, kterým bylo zamítnuto žalobcovo odvolání proti rozhodnutí správního orgánu prvního stupně. Ten dospěl k závěru, že porušil-li žalobce ujednání daná smlouvou o poskytnutí půjčky ze státního rozpočtu, uzavřené dne 29. 4. 1991 mezi ním a jeho synem na jedné straně a Ministerstvem zemědělství ČR na straně druhé (dále jen „smlouva o poskytnutí půjčky“), jejímž předmětem bylo poskytnutí návratné finanční výpomoci na výstavbu rodinné farmy ve výši 1 200 000 Kč, pak měl

povinnost půjčku ze státního rozpočtu vrátit a z neoprávněně držené finanční částky uhradit penále a to ve výši 600 000 Kč.

[2] Krajský soud v odůvodnění napadeného rozsudku zdůraznil, že předmětem řízení o žalobě je rozhodnutí o předepsání penále za nesplnění povinnosti včasného odvodu půjčené finanční částky zpět do státního rozpočtu. Penále je však příslušenstvím daně, které sleduje její osud (zde finanční půjčka = daň - dle § 1 zákona č. 337/1992 Sb.). Rozsah přezkumu platebního výměru je v tomto ohledu limitován, což platí i o jeho přezkumu soudem; na tomto místě odkázal krajský soud na judikaturu Nejvyššího správního soudu – rozsudek ze dne 11. 5. 2005, čj. 1 Afs 137/2004 - 62, který se rozsahem přezkumu platebního výměru na penále zabýval. Žalovaný ani soud se tak již v této fázi nemohou zabývat přezkumem samotné výše daně, od níž se pak penále odvíjí.

[3] Krajský soud zrušil rozsudkem ze dne 15. 12. 2010, čj. 30 Ca 228/2008 - 30 rozhodnutí o uložení povinnosti odvodu za porušení rozpočtové kázně žalobci. Rozhoduje-li nyní krajský soud o příslušenství plynoucí z této částky, zrušuje proto i rozhodnutí stanovující žalobci penále, které osud daně sdílí.

[4] Zcela nad rámec pak krajský soud široce zopakoval závěry, které uvedl již dříve v rozsudku čj. 30 Ca 228/2008 - 30 a které se vztahovaly k důvodům pro zrušení rozhodnutí žalovaného ukládající žalobci vlastní daňovou povinnost (povinnost odvodu půjčky ze státního rozpočtu).

II. Kasační stížnost

[5] Žalovaný (dále i „stěžovatel“) v kasační stížnosti uplatňuje důvody obsažené v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.; tvrdí, že napadený rozsudek je založen na nesprávně zodpovězené právní otázce soudem.

[6] Stěžovatel ve včas uplatněné kasační stížnosti opakovaně tvrdí, že z ustálených zásad dotační politiky plyne jednoznačně povinnost příjemců finančních prostředků hlásit v předstihu jejich záměr převést předmět dotace na jinou osobu, a to proto, aby poskytovatel mohl včas uzavřít nové smlouvy s novými právními subjekty. Dotační politika se pro všechny dotační tituly řídila mj. principem vázanosti na určitý objekt, jehož dotování je žádoucí. V daném případě byla poskytnuta finanční výpomoc na výstavbu rodinné farmy, a sledovala podporu obnovovaných kapitalistických podnikatelských aktivit. Podmínkou pro jejího příjemce bylo po určité období (9 let) podnikat na dotovaném objektu. Splnění této podmínky stěžovatel nezpochybnil, ta byla splněna ještě před prodejem farmy a to již v roce 2000. Během kontroly však správce daně zjistil, že farma byla prodána v roce 2005 jinému subjektu, aniž by příjemce půjčky o tom poskytovatele informoval. Tím byly porušeny podmínky pro její poskytnutí a pro toto porušení uložena povinnost finanční prostředky vrátit. Ve zmíněné souvislosti stěžovatel poukázal na znění Prováděcích pokynů k usnesení vlády ze dne 22. 1. 1992, v nichž se rovněž uvádí mj., že v případě, kdy příjemce převede na jiného vlastnictví k pozemkům, stavbám či věcem souvisejícím s předmětem dotace, je povinen neprodleně tuto skutečnost oznámit druhé smluvní straně.

[7] Veškeré své kasační argumenty stěžovatel upnul pouze k faktu, zda žalobce měl či neměl povinnost vrátit finanční půjčku a tedy, zda mu v tomto ohledu vznikla daňová povinnost.

[8] Nejvyšší správní soud jej tedy vyzval k doplnění kasační stížnosti tak, aby obsahovala jasný kasační bod, jež by bylo možno ve vztahu k napadenému rozsudku krajského soudu a vzhledem k projednávané materii projednat.

[9] Ve stanovené lhůtě doplnil stěžovatel kasační stížnost o relevantní námitky. Uvedl však pouze, že si je vědom, že kasační stížnost podával toliko z důvodů právní jistoty. Domníval se, že Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu (zabývající se vlastní daní), zruší, a proto se snažil zajistit, aby penále „nezůstalo mimo hru“. Uvedl, že je mu zcela zřejmé, že penále sleduje osud daně vlastní. Zdůraznil, že žalobcovo podání neobsahovalo relevantní žalobní námitky, projednatelné ve vztahu k napadenému penalizačnímu rozhodnutí. Krajský soud měl proto žalobu jako nepřípustnou odmítnout.

[10] Závěrem uvedl, že Nejvyšší správní soud rozhodl o dani samotné rozsudkem ze dne 4. 5. 2011; v době tohoto rozhodování byla již, dle jeho mínění, kasační stížnost mířící do rozsudku krajského soudu o penále rovněž v moci Nejvyššího správního soudu. Stěžovatel proto vytkl předsedkyni senátu, že věc nespojila ke společnému projednání a nekonstatovala, že penále sleduje osud daně.

[11] Stěžovatel upozornil, že považuje nyní za korektní přístup k žalovanému, aby kasační soud rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení s tím, že žaloba neobsahuje adekvátní odůvodnění a má být proto krajským soudem odmítnuta.

[12] Žalobce přes výzvu soudu vyjádření ke kasační stížnosti nepodal.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[13] Kasační stížnost je podle § 102 a násl. s. ř. s. přípustná. Stěžovatel opírá kasační stížnost o důvody dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tj. namítá nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Obsahově námitky tomuto určení odpovídají. Rozsahem a důvody kasační stížnosti je Nejvyšší správní soud podle § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán.

[14] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu důvodů uplatněných v kasační stížnosti a dospěl k závěru, že tato není důvodná.

[15] Jedinou vskutku relevantní kasační námitkou je stěžovatelovo tvrzení, že žaloba neobsahovala žalobní bod vzhledem k projednávané věci a měla být proto soudem odmítnuta. Pouze touto námitkou je tedy Nejvyšší správní soud zavázán se zabývat.

[16] Nejvyšší správní soud již ve své judikatuře opakovaně, zejména pak v rozsudku zmíněném nyní krajským soudem (ze dne 11. 5. 2005, čj. 1 Afs 137/2004 - 62) zdůraznil, že *žalovaný, přezkoumává-li rozhodnutí, kterým bylo stanoveno penále, zjišťuje, zda existuje rozhodnutí, kterým byla povinnost hradit celní dluh* (pozn. NSS – totéž platí pro daň*) subjektu řádně sdělena, zda skutečně nebyla platební povinnost splněna ve lhůtě stanovené*

*v tomto rozhodnutí a zda je penále počítáno za každý den prodlení počínaje dnem splatnosti cla a konče jeho platbou. Pokud byly splněny tyto podmínky, pak již zkoumá jen to, zda bylo penále stanovené nejdéle za 500 dnů prodlení, neboť poté se již uplatní penále ve výši 140 % diskontní úrokové sazby České národní banky platné v první den kalendářního čtvrtletí. Tímto rozsahem přezkoumání je vázán rovněž soud, při zachování zásady dispoziční (*v projednávané věci za užití znění zákona č. 337/1992 Sb. pro rok 2001, upotřebitelné je však i pro nyní projednávanou věc).

[17] Soud tak vymezil jasné mantinely, v rámci nichž lze mířit žalobními (posléze i kasačními) námitkami proti obsahu rozhodnutí, jímž je daňovému subjektu sděleno penále.

[18] V tomto ohledu je rovněž podstatné, že řízení před krajskými soudy není založeno na nutnosti odborné pomoci; žalobce tedy může sám, laickým jazykem a laickými vyjadřovacími prvky soudu sdělit, o co se mu jedná, co sám považuje v dané věci za podstatné, kdy a jakým způsobem, podle jeho názoru, správní orgány nepostupovaly zákonnou cestou a v čem spatřuje jejich pochybení. Velmi často proto musí soudy pozorně zhodnotit obsah žaloby z její materiální stránky a přes mnohdy nejednoznačný obsah vyjít z podstaty podání. Je samozřejmé, že při zjevných nejasnostech vyzve žalobce k odstranění případných vad či nejasností s poučením o důsledcích nesplnění daných požadavků.

[19] Naproti tomu řízení před Nejvyšším správním soudem je založeno na nutnosti odborné právní pomoci; toto řízení je již formalizováno potud, že stěžovatel musí své kasační námitky podřadit pod některý z důvodů uvedených v § 103 s. ř. s., přičemž následující ustanovení zakládají pro některé situace nepřípustnost podání kasační stížnosti. Je tak na právním odborníkovi, aby formuloval kasační výtky v přípustném rozsahu a tak, aby zastoupená strana neutrpěla jeho případnou neodborností újmu. V tomto ohledu je tedy vždy požadována větší odborná erudice a tedy tím i pregnantnější vyjádření kasačních požadavků, popř. námitek.

[20] Zpochybňuje-li tedy žalobce v žalobě (byť laickým vyjádřením) existenci vlastního platebního výměru, jímž mu byla uložena povinnost vrátit půjčku ze státního rozpočtu, tedy samotný základ, z něhož se pak za určitých podmínek odvíjí sama existence penále, bylo na místě, že krajský soud žalobu neodmítl. Za pravdu lze dát stěžovateli v tom, že žaloba není pregnantní a snad by bylo možné za určitých okolností uvažovat i o možnosti výzvy k jejímu doplnění, avšak krajský soud vycházel jednak ze znalosti věci jako celku (před necelým měsícem totiž přezkoumával k žalobní námitce základ věci – tedy rozhodnutí o dani). Je namístě, a to i vzhledem k zásadám hospodárnosti (nevytvářením nadbytečných výdajů finančních a časových), že o věci sám rozhodl a napadené rozhodnutí zrušil. Tato kasační námitka je tedy nedůvodná.

[21] Ke druhé námitce, tedy vlastně výtce činěné vůči kasačnímu soudu, že nespojil obě věci (kasační stížnost proti rozhodnutí ve věci stanovené „daně“ a proti rozsudku ve věci penále) ke společnému řízení, je kasační soud odmítavý. Důvodem je fakt, že stěžovatel (ač odborně zastoupen) tvrdí skutečnosti, které nemají oporu v reálném průběhu věci. Kasační soud rozhodl o kasační stížnosti mířící proti rozsudku krajského soudu ve věci „stanovené daně“ již dne 4. 5. 2011; poté opustil rozsudek Nejvyššího správního soudu jeho dispozici, neboť doručení rozsudku stranám obstarává opět krajský soud. Nyní souzená věc napadla

Nejvyššímu správnímu soudu (dostala se do jeho dispozice) dne 9. 6. 2011, tedy hluboce poté, co již kasační soud v předchozí věci rozhodl. Je jisté, že by spojení věcí bylo vhodné, nebylo však, jak sděleno shora, možné, neboť písemnosti se zcela míjely.

[22] Jestliže tedy krajský soud z uvedených důvodů zrušil žalobcem napadené rozhodnutí stěžovatele dle ustanovení § 78 odst. 1 a 3 s. ř. s., nepochybil.

[23] Stěžovatel, který v řízení neměl úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Úspěšnému žalobci soud náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznal, neboť ten žádné náklady řízení neuplatnil a ani ze soudního spisu není zřejmé, že by mu nějaké vznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 20. července 2011

JUDr. Lenka Kaniová
předsedkyně senátu